



賽夏語第一至六階教材的修訂

ponrowa' noka SaySiyat ka kina:at 'inay 'ima minayhael
tabin 'ima minaySayboSi: kina:at

サイシャット語第1-6段階の教材改訂
Revision of the SaySiyat 1-6 Leveled Textbooks

文・圖 | ya'aw kalahae' kaybaybaw 高青菊 (苗栗縣南庄鄉東河國小校長)

記得 2007年本人寫了一篇研討會論文來探討九階教材的適切性，此次有幸參與一至六階教材修訂，謹記當年檢視教材時對教材的勘誤及建議，希望此次仍將這些問題逐一改善。九階教材自2002年起編輯，至今已有15年，其間亦有陸續修訂，讓文本愈來愈接近目前使用的書寫方式。今年政大原民中心整合配送用書系統回應使用者的期望，再次啟動編修計畫，亦希望往後皆有滾動修正計畫，讓此套堪稱空前絕後的原住民族語教材，能愈臻完善。

'ihoroe: ray 2007 tinal'oemaeh ya:o 'ina koma:at ka hini kaktortoroe'an ray kakiSka:atan kina:at maylal'oz ay? pa'oSa'en ray kapaehrahrangan noka SaSinSinrahoeh' Sipakita'. 'isahini kin kayzaeh mowa:i' ma'onhael ponrowa' ka hini kina:at. yami makakreng komita' hayno' 'inokik paylal'oz, 'iyapakayzaeh ka kina:at hini. kaktatoroe'an noka kamakiSka:at

hyaza' hae'hae' ka kina:at, 'inay 2002 tinal'oemaeh koma:at tabin 'isahini 15 ila tinal'oemaeh hayza'. maySoSowaw ma' ina ponrowa' ka kina:at, 'iyapakhingha' ki pinayaka:i'. kaysa'an 'ima sobae:oeh kakiSka:atan " zengzi' kamamatawaw ka SaSinSinrahoeh'" papatawawen ka 'am Somater ka kina:at, o ma' ra:am noka kamatortoroe' ka kinSiwa'an, Sa' 'am ponrowa' naehan, mayhael ma' 'am tanitinal'oemaeh ponrowa' 'oyaeh, 'am pakSa'te: ka kina:at.

修正書寫使之前後一致並重新錄音

族語文字化會讓語言標準化，每個人說的話聽懂就好，毋需在意是大S還是小s...如今要書寫在文本時，就得計較了。何況賽夏族語使用書寫不過十多年的光景，又因前後編輯與修訂的人不同，而有見解差異。故此次修訂以前後文書寫一致，並參考賽夏族語詞典的書寫，



第一階第五課 'ita' minkoringan (咱們是女生) 的修正內容。

讓賽夏族語文能更加穩定。

族語的構詞、斷詞有其原理原則，通常要從音韻或有無完整語義等多個面向來決定是否需要分開書寫或合併書寫。

ka'alnoSaySiyat 'am koma:at mina pakhingha' kayzaeh ra:amen, 'okik koSa' nak maehrahrang pakra:am ka pinayaka:i' ma' kayzaeh ila. 'okik nak ray kina:at S ki s 'okik hingha' 'iyangkowa', 'isahini kaka:aten ila sa'owaz 'okik hingha' mina. koSa'en SaySiyat 'am koma:at lampez tinal'oemaeh o hayza' nanaw, hini kina:at somapih ka 'okik hingha' mae'iyah 'am matawaw, hina'azem ma' 'okik hingha'. 'isahini 'ima hingha' ka:i' pakhingha' ka kina:at, ma' paspeng ka pinaskayzaeh kaki:iman ka kina:at, pakhingha' ka kina:at kayzaeh no kamakiSka:at.

ka'alnoSaySiyat 'am koma:at paklalizem a 'paklaziwazay hayza' ka kinra:aman. kita' ila So: 'am lalizem, hayza' ay ka 'in nonak a ka:i' ka pakra:aman, pinanabihin Sate: ay ka ka:i'... 'akoey ka'az'azemen, So: kayzaeh ma' ka:atani.

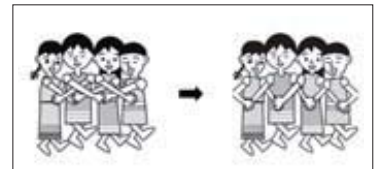
修正課文中不符合族語情境的文圖

族語教學之本質為文化教學，所以原住民族語文教學，須依據原住民語言文化的屬性，

盡可能貼近民族文化。課文內容無法適切反映本族文化，即進行修改，以符合文化脈絡。例如第一階第五課 'ita' minkoringan (咱們是女生)，因賽夏族人的名字已分男女，其中的 'a'aew (女子名) kamamanra:an (男生) ay (嗎)？此一問句不太妥當，故將課文直接修正為更符合民族文化的文本。

komoSa' 'am tomortoe' ka'alnoSaySiyat Sapang mina 'am tomortoe' ka kaspengan mita'. 'isa:a' 'am tomortoe' ma' 'am tanikaspengan tomortoe' ka kin'i'iyah mita'. So: kina:at 'okik hingha' ki mita' kinra:aman ma' ponrowa'en. nak ray 'ima minayhael 'ima 5 kakiSka:aten kina:at, mita' raro:o' 'ina pakra:am hini minkoringan a kamamanra:an, somingozaw Sa', 'a'aew kamamanra:an ay 'okik paylal'oz a tomal, 'isa:a' ponrowa'en sapihin ka 'ima maylal'oz ka kasinangozawan.

此次也細心檢視了圖文是否相符，一併修正之，例如，第三階第六課 ma:tol ki



圖左女孩的牽手方式錯誤；修正為圖右之正確牽法。(第三階第六課)

homlal (唱歌和跳舞) 的看圖練習中，圖片繪製錯誤也一起修改了。

yami ma' komita' 'oyaeh ka hinoba:ang maylal'oz ay? nak ray 'ima minayto:ol 'ima 6 kakiSka:aten kina:at, ray kaklaloehayan hinoba:ang 'okik maylal'oz ma' sapihin.



修訂「小博士」單元的內容，充實教師手冊

教師手冊中的小博士單元，提供與課文相關的文化背景和教學參考資料，讓族語老師可以知道課文內容中族語文的奧秘。族語是文化承載的工具，更是祖先的思想脈絡，族語課程更應了解語言的內涵，故此次修訂從語言學的角度出發，逐步漸進分析賽夏族語的構詞及語法結構，讓族語教師知其然，更能知其所以然。例如，第二階第三課 ya:o maykaSpat tinal' oemaeh（我今年八歲），其教師手冊的「小博士」如下：

ray kapakra:aman ka kamatororoe' kina:at hayza' ka nom tinekla' ka kina:at. hiza kina:at nom tomortoroe' kapakra:amen ka kamakiSka:at, ma' hayza' ka kaspengan katoroe'en, kamatororoe' komita' 'am ra:am ila nak'ino' tomortoroe'. kapayaka:i' hayza' kaktatoroe'an ka kaspengan, 'isa:a' ma' noka tatini' Sinbil kapakSela' ka minahael. 'am tomortoroe' ka ka'alnoSaySiyat mina pakra:am hani pinayaka:i' kano' 'ihan?' 'isahini 'am koma:at ma' tani

kinra:aman noka tatini', pakra:am ka 'ima haeba:an koSa', 'aehae' ka:i' 'am nak'ino' rompa: a wawala' ka pinayaka:i' maylal'oz? 'am nak'ino' mayaka:i' kayzaeh? 'iyatomortoroe' ka kamatororoe' ra:am mayaka:i' o ra:am 'am powa' pinayaka:i' nakhini? nak ray 'ima minaypoSal 'ima 3 kakiSka:aten nom pakita' ka kamatororoe' kina:at, nak wahoer kina:at.

低年級的教學活動加入影音、歌謠的學習，與線上教材結合

目前族語E樂園的線上教材已經很豐富，低年級的教學多些影音、歌謠的學習，利用琅

4/4 F大調

| | | | | | | | | | | | | |
|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|--|-----------------------|---|---|---|--|
| $\dot{1}$ | $\dot{1}$ | $\dot{4}$ | $\dot{2}$ | $\dot{4}$ | $\dot{2}$ | $\dot{1}$ | | $\dot{1}$ | - | - | - | |
| So-'o | Sin- | hi-yu- | 'en? | | | | | | | | | |
| So-'o | Sin- | hi-yu- | 'en? | | | | | | | | | |
| $\underline{\dot{6}}$ | $\underline{\dot{6}}$ | $\underline{\dot{4}}$ | $\underline{\dot{4}}$ | $\underline{\dot{2}}$ | $\underline{\dot{4}}$ | $\underline{\dot{4}}$ | | $\underline{\dot{4}}$ | - | - | - | |
| ya-ko | Sin- | ma-ya- | 'en, | | | | | | | | | |
| ya-ko | Sin- | 'o- ba- | yen, | | | | | | | | | |

琅上口的歌曲或唸謠，讓孩子更喜歡，教學能更符合該年級孩子的學習興趣，亦可解決沒有歌譜歌詞的困境。

加入影音、歌謠的學習，引發孩子學習族語的興趣。

★小博士

賽夏族語的「年、歲」與數量疑問詞「多少；幾個」

賽夏語的tinal'oemaeh一般是指「年」之意，而依說話的情境人物對象，使用詞會衍生有年齡的含意概念在內，成為「歲」之意（如本課文對話）。所以tinal'oemaeh有年齡這二種意思。

賽夏語表示「多少；幾個」的疑問詞有二個，一是piza'，另一個是koza'。根據葉興利（2000）指出，piza'和可數名詞一起使用，使用時較有明確的指涉內涵；而koza'則和不可數名詞連用，使用時所指涉的內涵較不明確。例如：

一· piza'

1. niSo' baki' piza' ila tinal'oemaeh? (你的祖父幾歲了?)

2. hiza talka' piza' ka tatakay? (那一張桌子有幾隻腳?)

二· koza'

1. hiza 'aehae' kala' rekol koza' raybal? (那一籃芋頭多少樣?)

2. min'lay rini potngee kakiSka:aten koza' kin ra:waS? (從這裡到學校有多遠?)

另外，koza'也可以問性質或特質的程度是多少，在koza'之後加上名物化標記kin，問的是長度、高度是多少，例如：

1. moye roSa' ma'euhael koza' kin honsahngae ila? (你們倆困在一起有多久了?)

2. maya', niSo' kookoring koza' kin 'ibabaw ila? (maya'，你的小孩有多高了?)

教師手冊中的小博士單元，提供與課文相關的文化背景和教學參考資料，讓族語老師可以知道課文內容中族語文的奧秘。

'isahini ray taynaw 'akoey kaktatoroe' an noka SaSinsinrahoē', nak ka' alnoSaySiyat kaklaloehayan pinaskayzaeh noka to'oya'. baba:aw 'ima kiSka:at ka ka' alnoSaySiyat pak'akoey ka 'inalingo', kapa:tol paklaloehayen. lasiya ma' ra:am ma:tol o ra:am somapal ka pinayaka:i', korkoring minowa' lomoelohay ma' ra:am ila ka tinortoroe'. 'ita' 'ima 'oka' kapa:tol ray taynaw ma' hayza' 'oyaeh.

族語句法可以多樣化

南島語言的特色就是焦點系統、格位標記及代名詞系統，補充教材或教師手冊對這些應用的說明及舉例，以利族語使用者能了解自己的語言。族語的文字化迫使標準化，已非「我手寫我口」之不穩定的口傳，檢視賽夏族句法的正確性，修正過去的誤用，以期能更精準的表達語法結構。

noka SaSinSinrahoē' ka payaka:i' maynonak a tomalan, hayza' ka 'in nonak a ra:an nom pakra:am ka saboeh, nak ka:at, koma:at, ka:aten, kina:at...; ka bato' a hi koko'; yako, ma'an, lasiya, nasiya... 'akoey ka 'ima maynonak. 'isahini kina:at ma' pakhayza' kaktatoroe'an saboeh, pakra:am ka 'in nonak a kapayaka:i'. ka' alnoSaySiyat 'am koma:at mina pakhingha' ka kina:at kayzaeh kaktatoroe'en. 'okik hingha' ila komoSa' koma:at ka 'in nonak a ka pinayaka:i', ma' 'okay koSa' nak kakhayza'an mayaka:i'

nanaw pakra:am nanaw. yami makakreng komita' ka hini kina:at hingha' ay? maylal'oz ay? ponrowa' ka 'inokik paylal'oz, kinSiwa'an tani pinayaka:i' noka tatini' papaylal'oz ka kina:at.

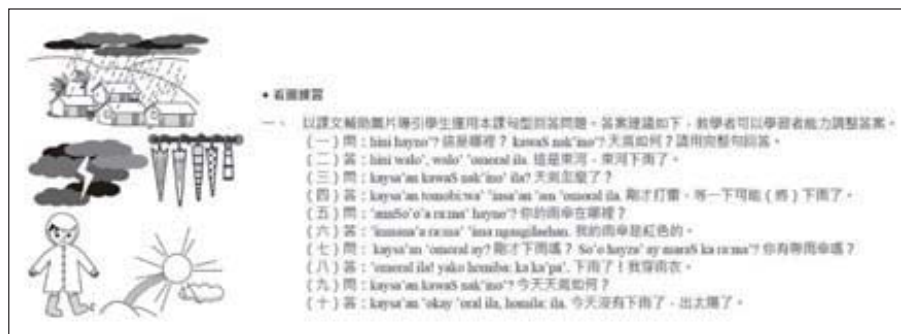
提供多元化的評量方式及參考示例

此次修訂也盡可能具體寫出評量方式並提供學習單，以發揮教學指引的功能。學生手冊的練習看圖回答單元於教師手冊中提供建議答案，讓族語教師便於參考，也讓練習更能切合該單元的主題。



ma'an taew'an 我的家學習單 (第二階第一課)

kaysa'an kina:at ma' ropa:en ka nom sempeng ka kina:at, paka:at ka kamatoroe', kayzaeh ra:am Sa' kiniSka:at maylal'oz ay? kina:at noka kamakiSka:at kaklaloehayan be:ayen nanaw ka hinoba:ang. ray kapakra:aman ka kamatoroe' kina:at hini hinoba:ang ma' pakhayza'en komoSa' 'am nak'ino' koma:at maylal'oz? pakita' ka kamatoroe' hayza' ka ra:am nom tomortoroe', ma' pakhingha' ka pinanra:an ki tinortoroe'. ◆



「看圖練習」圖左為課本圖；圖右為教學指引建議答案 (第二階第八課)。

